

30 Μαρτίου 2015

Ο Άγρας στη Νάουσα

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Μα όλη μέρα πέρασε, και δε φάνηκε κανένας. Κρυμμένα μες στα

καλάμια τα δυο αγόρια περίμεναν. Και τότε φύλαγε ξυπνητός ο Αποστόλης και ξαπλωμένος στο χώμα κοιμούνταν ο Γιωβάν και τότε ξαγρυπνούσε ο Γιωβάν κι έπαιρνε κανέναν ύπνο ο Αποστόλης. Νύχτα, σκοτεινά, παραφύλαγε ο Γιωβάν, όταν άκουσε τρίψιμο μιας πλάβας μες στα καλάμια. Ξύπνησε τον Αποστόλη και, πλάγι-πλάγι ζαρωμένα τα δυο αγόρια, είδαν την πλάβα που σήκωσε τη μύτη της στη

σκάλα και τρεις άντρες πήδηξαν στο χώμα.

Ο ένας, μικρόσωμος, γοργοκίνητος, ξαναμπήκε στην πλάβα κι έσκυψε κατά τα καλάμια, όπου στέκουνταν κρυμμένα τ' αγόρια.

- Λαγός στ' αμπέλι! είπε χαμηλόφωνα. Μας πρόλαβε μουσαφίρης! Ένα μονόξυλο εδώ...

Ο Αποστόλης πετάχτηκε από τον κρυψώνα του, κρατώντας τον Γιωβάν από το χέρι.

- Εμείς είμαστε, κύριε Αρχηγέ! Ο Αποστόλης ο οδηγός και ο Γιωβάν ο παραγιός μου, έκανε λαχανιασμένος από τη συγκίνηση.

- Τα δυο παιδιά! Βρε, τι κάνετε τέτοιαν ώρα εδώ έξω; ρώτησε ο Άγρας.

- Σε περιμέναμε, κύριε Αρχηγέ, να σε οδηγήσουμε όπου θες να πας! αποκρίθηκε αποφασιστικά ο Αποστόλης.

- Και πού το 'ξερες πως θα περάσω από δω; ρώτησε ο Άγρας.

- Η δουλειά μας είναι να μαθαίνουμε πότε μας έχουν ανάγκη οι καπεταναίοι, είπε ο Αποστόλης.

Και τέτοια συγκίνηση τον έπιασε ξαφνικά, ώστε πνίγονταν η φωνή του. Ο καπετάν Άγρας ακούμπησε χαδιάρικα το χέρι του στον ώμο του αγοριού.

- Αν είναι αυτή η δουλειά σου, την ξέρεις και την εκτελείς καλά, είπε με αγάπη. Νόμιζα πως μπήκα κρυφά στον Βάλτο και με ανακάλυψαν δυο παιδιά!

Κρυφά, στα σκοτεινά, τσίμπησε ο Αποστόλης το αυτί του Γιωβάν. Ήταν το ευχαριστώ του, το συγκινημένο, που του έκοβε τη φωνή.

- Έχω μαζί μου τον πιστό μου Τώνη Μίγγα. Εσύ όμως, λέει, βλέπεις και στα σκοτεινά, είπε ο καπετάν Άγρας. Τα καταφέρνεις να μας πας στο βουνό; Τα καταφέρνεις να μας πας στη Νάουσα πριν φέξει;

- Σας πάγω.

- Μη μας πας όμως από πολλούς αλλόγυρους. Ξέρεις, δε βαστώ πια σε πολύ μακρύ δρόμο... Αυτοί οι πυρετοί...

- Θα σε πάγω από μονοπάτια που κόβουν δρόμο, έννοια σου, Αρχηγέ μου! είπε βουρκωμένος ο Αποστόλης. Και θα ξεκουραστείς στον δρόμο!... Και θα φθάσουμε νύχτα, πριν φέξει!...

Άλλες δυο πλάβες είχαν φθάσει, με πέντε αντάρτες, ευζώνους του καπετάν Άγρα και με τον οδηγό Αντώνη Μίγγα. Αποχαιρέτισαν τους πλαβαδόρους και, μπαίνοντας στη σειρά, ο Αποστόλης εμπρός με τον Μίγγα και τον Γιωβάν, ο καπετάν Άγρας ύστερα, κι ένας ένας οι ευζωνοί ακολουθώντας, τράβηξαν κατά το Βέρμιο, με τις συνηθισμένες προφυλάξεις των ανταρτών στις νυχτερινές τους πορείες.

Σ' όλον τον δρόμο αντιλήφθηκε ο Αποστόλης πως ο Άγρας δεν ήταν πια ο παλιός οπλαρχηγός. Πήγαινε, ίσιος πάντα, παλικάρися, αδάμαστος. Μα η αναπνοή του κόβουνταν συχνά και συχνά αναγκάζουνταν να σταθεί. Οι σύντροφοί του, που αντιλαμβάνουνταν την κόπωσή του, προσποιούνταν κάθε λίγο, τότε ο ένας τους πως είχε χτυπήσει το πόδι του, τότε ο άλλος πως είχε κουραστεί ή πως ήθελε ο τρίτος να ψήσει έναν καφέ και στάθμευαν μες στα παλιούρια και κάθουνταν μερικά λεπτά, για ν' ανασάνει ο κουρασμένος Αρχηγός.

Μα ούτε γελιούνταν ο Άγρας. Είχαν φθάσει πια στο πράσινο φυλλωμένο δάσος, έξω από τη Νάουσα και κάθισαν τελευταία φορά ν' ανασάνουν από τον ανήφορο. Και είπε ο Άγρας στον καπετάν Τυλιγάδη, που δεν τον άφηγε από κοντά:

- Καλά και φθάνει αυτές τις μέρες ο καπετάν Αμύντας, να σας οδηγεί πια εκείνος στο μέλλον! Εγώ ξέφτισα, παιδιά!

Μια βοή σηκώθηκε, οι άντρες βουρκωμένοι διαμαρτύρονταν, βεβαίωναν, ορκίζονταν πως αγάπη τέτοια που είχαν στον Αρχηγό τους, για κανέναν άλλον δε θα την ένιωθαν πια ποτέ. Και είπε ο καπετάν Τυλιγάδης, βάζοντας σε λόγια τη σκέψη και το αίσθημα ολωνών:

- Εσύ με την ψυχή σου μας σπρώχνεις! Για σένα θα πέφταμε στη φωτιά, κύριε Αρχηγέ!

Συγκινημένος και ο Άγρας του έδωσε δυο στον ώμο.

- Το ξέρω, είπε, πως μου είστε όλοι αφοσιωμένοι ως τον θάνατο. Μα το ίδιο πρέπει ν' αφοσιωθείτε και στον νέο σας αρχηγό.

Σηκώθηκε και πήρε το τουφέκι του.

- Αρκεί να του αφήσω την περιφέρεια ειρηνεμένη... όπως τη θέλω!... πρόσθεσε· κι έπειτα: Εμπρός, παιδιά! Μαρς! πρόσταξε.

Μα το τέλος της πορείας δεν ήταν πια τόσο σιωπηλό. Μερικά ψιθυρίσματα και μουρμουρίσματα πηγαινοέρχονταν μεταξύ των αντρών.

- Δεν πρέπει να τον αφήσουμε!

- Δεν πρέπει να τους πιστέψει!

- Αυτοί είναι δόλιοι! Είναι ψεύτες, προδότες, άτιμοι!...

Μερικά λόγια έφθασαν ως τ' αυτιά του καπετάν Άγρα, που ακολουθούσε πρώτος τον οδηγό. Χαμογέλασε το αγαθό του παιδιάτικο χαμόγελο, μα δε μίλησε.

«Σα δουν μόνο, θα πεισθούν...», συλλογίστηκε.

Άποψη της Νάουσας σήμερα

Κι εξακολούθησε τον δρόμο του κι έφθασαν στη Νάουσα και μπήκαν στο σπίτι που φιλοξενούσε τον Αρχηγό, πριν ξημερώσει, καθώς το είχε υποσχεθεί ο Αποστόλης, και κατάκοπος πλάγιασε ο Αρχηγός, τρέμοντας από πυρετό, με όλη τη ζέστη του Μαΐου, που έφθανε πια στο τέλος του.

Την άλλη μέρα είχε σύσκεψη ο καπετάν Άγρας, με τους προεστούς της Νάουσας, με τον γιατρό τον Περδικάρη, που ήταν πρόεδρος και ψυχή της Ελληνικής Κοινότητας της Νάουσας και με δυο τρεις παπάδες και δασκάλους της περιφέρειας.

Στο πλαγινό δωμάτιο, όπου κάθονταν ο Αποστόλης και κολλούσε με ψαρόκολλα δυο ξεκολλημένες βέργες της ξύλινης βιβλιοθήκης του σπιτονοικοκύρη, ακούονταν όλη η συζήτηση, αν και είχαν κλείσει την πόρτα.

Ο καθένας από τους προεστούς, δασκάλους ή παπάδες, διηγούνταν τι είχε δει, ακούσει, παρατηρήσει αυτές τις τελευταίες μέρες στην κοινότητα, στο σχολείο, στην ενορία, στο χωριό του. Η καινούρια στάση του καπετάν Άγρα είχε συγκινήσει και προσελκύσει πολύν κόσμο. Οι αγροτικοί, προπάντων, πληθυσμοί είχαν αποκάμει από το ελληνοβουλγαρικό αλληλοφάγωμα, τις ρουμάνικες προδοσίες, τη σερβική προπαγάντα, τις τούρκικες πιέσεις. Δε βαστούσαν πια. Δήλωναν πως ήταν Γύφτοι, πως ούτε Έλληνες ούτε Βούλγαροι δεν ήθελαν πια να λέγονται ούτε στα σχολεία πια δεν έστελναν τα παιδιά τους, μη χρωματιστούν και πέσουν στην εκδίκηση της αντίθετης παρατάξεως. Στις πόλεις μέσα το φυλετικό μίσος κρατούσε ακόμα συμπαγείς τους πληθυσμούς, Βουλγάρους κι Έλληνες, τους έριχνε σαν λυσσασμένους λύκους, τους μεν εναντίον στους δε. Μα στην ύπαιθρο τα μίσση δεν ήταν τόσο εξημμένα. Πολλά βουλγαρόφωνα και βουλγαρόφρονα χωριά είχαν

προσχωρήσει στην ειρηνική πολιτική του Άγρα, ζητούσαν συμφιλίωση, συνεργασία, ενότητα δράσεως εναντίον του κοινού εχθρού και τυράννου, του Τούρκου. Φανατικοί κομιτατζήδες είχαν αναγκαστεί να φύγουν, να πάρουν τα βουνά. Άλλοι, πιο λογικοί ή λιγότερο φανατισμένοι, ζητούσαν συνεννόηση με τον Άγρα και ειρήνη, ειρήνη στ' όνομα του Θεού, αγάπη και ομόνοια, που να μπορούν να ζήσουν κι αυτοί, να βόσκουν τα πρόβατά τους, να καλλιεργούν τα χωράφια τους, χωρίς να τρέμουν κάθε νύχτα πως θά 'ρθει ο αντίπαλος να τους κάψει σπίτι κι εσοδεία, να τους σφάξει τα πρόβατα και, χειρότερα, τις γυναίκες και τα παιδιά τους!

Κάπου κάπου σηκώνουνταν και μια αντιλογία.

- Μα ήταν ειλικρινείς αυτοί που δήλωναν συμφιλίωση;

- Δε θα σηκώνουνταν πάλι όλοι, σαν ένας άνθρωπος, αν κατέβαινε κανένας Απόστόλ Πέτκοφ ή Σαντάνσκης ή Κόλε ή Μήτηρη ή Γιάγκοφ Στογιάν; Και η εκδίκηση δε θα ήταν τότε χειρότερη;

Μα ήσυχη, γλυκομίλητη, ειρηνική ακούουνταν τότε η απάντηση του Άγρα: « Όχι, δε θα μπορέσει πια να πιάσει πόδι η άγρια εκδίκηση, αν μια φορά γευθούν ειρήνη και αδελφοσύνη οι πολυτυραννισμένοι, οι πολυβασανισμένοι μακεδονικοί πληθυσμοί. Πολύ αίμα χύθηκε και πολύ υπέφεραν οι δυστυχισμένοι χωρικοί στην ύπαιθρο, όπου εκτεθειμένοι, πότε στην εκδίκηση των Βουλγάρων και πότε των Ελλήνων, και πάντα τιμωρημένοι από τον κοινό εχθρό, τον Τούρκο, που πίεζε, φορολογούσε, φυλάκιζε και κρεμούσε, χωρίς να ξέρει ούτε γιατί ούτε πώς, μόνο και μόνο για να τρομοκρατεί και διαιρώντας να κυβερνά!...»

Το παραδέχουνταν οι προεστοί, «αλλά...»

- Όχι, δεν έχει «αλλά»! Αφήσετε τα «αλλά»! σηκώθηκε πάλι η φωνή του Άγρα. Προπαγανδίζετε το Ευαγγέλιο, τη συγχώρεση, την αγάπη και θα πεισθούν όλοι πως μόνο με τη συμφιλίωση και τη συνεργασία όλων των Χριστιανών θα ελευθερωθεί μια μέρα η Μακεδονία!

Ο Γιωβάν, που κάθονταν πλάγι στον Αποστόλη και παρακολουθούσε τη δουλειά του, άπλωσε το χέρι και το ακούμπησε στο χέρι του μεγάλου.

- Αλήθεια, Αποστόλη; ρώτησε χαμηλόφωνα, σκύβοντας να δει τον σύντροφο του καταπρόσωπο. Αλήθεια, θ' αγαπήσουμε με τους Βουλγάρους;

Τα φρύδια του Αποστόλη ήταν σουφρωμένα, το πρόσωπο του αγριεμένο. Μα δάκρυα φούσκωναν τα μάτια του.

- Για να το λέγει ο Αρχηγός, έτσι θα είναι... είπε από μέσα από τα σφιγμένα δόντια του.

- Και με τον Ζλατάν;

- Και με τον Ζλατάν!

- Όχι, Αποστόλη! αναφώνησε ο Γιωβάν. Ξαφνίστηκε ο Αποστόλης. Η φωνή του Γιωβάν, τα χέρια του, τα χείλη του, όλα έτρεμαν, ταραζούνταν όλος από συγκίνηση και πάθος.

- Τι έπαθες; έκανε ο Αποστόλης. Τι έχεις εσύ με τον Ζλατάν; Τι ξέρεις γι' αυτόν;

- Και ο... και ο Γρέγος ήθελε να τον σκοτώσουμε! αναφώνησε ο Γιωβάν.

Και ξέσπασε σ' αναφιλητά. Περίεργος τον κοίταζε ο Αποστόλης.

- Πώς το ξέρεις; ρώτησε. Δεν ήσουν εσύ εκεί σα σκοτώθηκε... Και πώς το 'μαθες πως τον έλεγαν Γρέγο τον καπετάν Ακρίτα; Ποιος σου το 'πε;

Απότομα έχωσε ο Γιωβάν το χέρι στον κόρφο του. Μα πάλι μετάνιωσε. Έσκυψε το κεφάλι στα λυγισμένα του γόνατα κι έκλαψε με λυγμούς.

- Γιωβάν... κάτι έχεις, είπε πονόψυχα ο Αποστόλης. Κάτι μου κρύβεις... Γιατί δε θέλεις να μου πεις;

- Δεν μπορώ!... Αχ, δεν μπορώ!... έκανε ο μικρός ανάμεσα στ' αναφιλητά του. Ήταν πάρα πολύ φρικτό! Δεν μπορώ να μιλώ γι' αυτά!... Αχ, δεν μπορώ, Αποστόλη!...

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%_Baltos__19_%

?? ?????? ??? ?????????????? ?????? ??? ????? ??????